

tijskih pridelkov pred žetvijo. Ta zakon ima predvsem smoter, da omogoči kmetu, ki je svoje sadje, oziroma vse kmetijske pridelke prodal, še predno so dozoreli, ali jih lahko proda naprej za ugodnejšo ceno.

Za odstop od take pogodbe je potrebno: 1. da kmet pogodbe še ni izpolnil; 2. mora kmet prodajalec svoj odstop izjaviti pri okrajnem sodišču, v okoliščini katerega bi moral sicer pogodbo izpolniti in 3. mora položiti pri istem sodišču znesek, ki ga je prejel na račun kupnine ali kot aro in 10% obresti na leto od prejetega zneska za čas prejema do polžitve.

Koristi, ki jih tak odstop more prinesiti kmetu, naj pokaže primer iz življenja:

Kmet proda meseca julija sadnemu trgovcu 2000 kg mošančkov po 2 Din in to iz svojega sadonosnika; na račun kupnine, oziroma are pa dobi kmet 500 Din. Za slučaj odstopa sta se kmet in sadni trgovec dogovorila, da bo kmet plačal od vsakega kilograma 50 par, torej pri 2000 kg 1000 Din odškodnine.

Ko je pa sadje dozorelo, pa pride h kmetu drug trgovec in mu ponudi za kg 2.75 Din. Kmet spozna, da se je prenehal in da je svoja jabolka prepoceni prodal, zato bi rad od pogodbe odstopil. Prvi sadni trgovec dovoli sicer odstop, vendar zahteva od kmeta, da mu mora plačati dogovorjeni znesek 1000 Din; ker je sklenil kmet s prvim trgovcem tak dogovor, mu mora plačati znesek Din 1000 skesnina, ker je prodal svoja jabolka drugemu trgovcu kg po 2.75 Din. pri tej prodaji je kmet imel koristi samo 500 Din.

Novi zakon pa pravi: Kmet lahko odstopi od pogodbe, ne da bi za to pred sodiščem moral navesti razlog odstopa in mora vrniti prejeto aro z 10% obresti. Ako je kmet v gornjem primeru dobil kasneje meseca avgusta boljšega kupca, ki mu je plačal sadje po 2.75 Din kg, tedaj bo pri sodišču izjavil odstop od pogodbe in položil za kupca znesek Din 500 z 10% obresti, kar bi vse skupaj zneslo okoli 505 Din; v tem slučaju bo kmet z odstopom in s ponovno prodajo profital okroglo znesek Din 1000.—

Ta zakon pa kmetu ne daje pravice odstopa od pogodbe takrat, ako je kmet prodal že zreli vinograd ali zrelo sadje.

Pravicam iz tega zakona se kmet v prodajni pogodbi ne more odreči. Z drugimi besedami povedano: Tudi če bi se v kupno pogodbo vstavila določba, da kmet ne sme odstopiti od pogodbe, ali da mora plačati zaradi neizpolnitve določeni znesek, lahko kljub temu od pogodbe še vedno odstopi, ne da bi bil dolžan plačati trgovcu kak večji znesek kakor prejeta aro (ali prejeti znesek na račun kupnine) z 10% obresti za odgovarjajočo dobo.

Določbe tega zakona so za kmeta-prodajalca važne, ker mu ob pravilni uporabi in potrebnem znanju nudijo zadostno jamstvo, da bo mogel in znal ščititi na pravilen in dostojen način svoje gospodarske interese.

»Domoljubni pevce«, zbirka ljudstvu priljubljenih pesmi, broširano 3 Din, vezano 5 Din. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Razstava sadjevca v Laškem.

Velike množice sadjarjev in drugih obiskovalcev so se zbirale v nedeljo, dne 8. maja, pred laško šolo. V mali, toda okusno in prikupljivo opremljeni sobi gospodinjске šole so bile na mizah razstavljene enotne steklenice raznih velikosti, polne sadjevca čiste zlatorumene barve iz najrazličnejših sadnih sort. Iz etiket je bilo posneti, da so bili razstavljalci zastopani iz najrazličnejših krajev obsežne laške okolice.

V drugi sobi je bila nameščena pokuševalnica in kupčijska posredovalnica, kjer je bilo razstavljeno tudi razno kletarsko orodje. Tu je pred mnogoštevilnim občinstvom predaval o pravilni napravi sadjevca tukajšnji kmetijski referent g. Ivan Zupan. Po zanimivem in poučnem predavanju se je pričel ogled razstave in poskušnja razstavljenih pijač. Ves dan so prihajale množice, z vlakci pa so se od raznih strani pripeljali številni interesenti, ki so prejemale navodila v svoje kupčijske svrhe.

Razstavljenih je bilo 47 sort sadjevca, katere je razstavilo 33 razstavljalcev. V svrhu kvalitativne ocenitve je poslovala ocenjevalna komisija, ki je ugotovila sledeče: Prvo oceno so prejeli: Deželak Matevž, Lože; Gaberšek Ivan, Globoko; Knez Matevž, Šeja; Pavčnik Jože, Lože; Požin Franc, Globoko; Sejt Alojzij, Tevče. Drugo oceno so prejeli: Bolčina Jože, Plazovje; Dornik Franc, Sevc; Dremšak Martin, Povčeno; Flis Matija, Jagoče; Hrastnik Miha, Brstnik; ing. Jos. Kloc; Petek Anton, Strmea; Poteko Martin, Jagoče; Šipek Antonija, Rečica; Šoper Marija, Gora; Terbovc Josip, Sv. Krištof; Užmah Luka, Rečica; Zikovšek Miha, Zikovca. Tretjo oceno so dobili: Gotter Franc, Tremerje; Kladnik Marko, Harje; Knez Franc, Male Grahoše; Senica Jakob, Mulenca; Topole Martin, Jagoče; Vorina Karel, Strmea. Ostali razstavljalci so ostali brez ocene.

Nekaj, kar je lepo in nič ne stane.

(Dalje.)

Pojdimo torej v kuhinjo! Vsi so po večerjali, spat se spravljajo in tudi ti, si trudna, da ne veš, kako bi čimprej prišla k počitku. Toda povedati ti moram, da je nujno tvoje delo, zvečer kuhinjo spraviti v popoln red. Ostanke jedi, ki jih je shraniti, jih res shrani, da jih ponoči ne obliže mačka, morda celo miš. Vse, kar je proč vreči, spravi iz kuhinje, da ne bodo »domače nočne živalice« imele gostije, ko boš ti spala. Posodo in mizno orodje naj se v celoti osnaži, nič naj ne ostane za drugi dan. Konečno še očisti ognjišče, obriši mizo in stole, pomeđi po kuhinji, kuhinjske obrisače obesi, da se posušijo za drugi dan. Posebno dobro poglej, kako je z ognjem v peči ali ognjišču, ali kje ne tli, ali je za slučaj prepriha varno, da se

kaj ne vžge. Nato zapusti mirno svoje kraljestvo dela in pojdi k počitku!

Kako pomivaš posodo? Najpreje ne pusti, da se umazana posoda nabira drugi dan od jutra do večera. Po vsaki jedi zmij tudi posodo! Jedi, ki so še v posodi, spravi iz njih, pripravi si vroče vode, malo sode in mila, zmij posodo in jo splahni v čisti vodi. Ne snaži pa se vsaka posoda enako. Tako ravnaj s pločevinasto posodo, kakor sem ti sedaj povedala. Ko si jo zmila, jo oteri z volneno krpo, nato še s suho krpo. Izbrisan daj povezniti. Če hočeš, da se bo posoda svetila, moraš jo še osnažiti s plovcem in kisom, tudi lug je dober. — Leseno posodo snaži takole: Voda naj za te posode ne bo prevroča, zribaj jo z drobnim peskom, zmij in daj sušiti na solnce, potem bo lepo bela. Z ugašenim apnom to posodo popolnoma izčistiš, samo roka bo malo trpeča. — Lončena posoda se snaži predvsem s toplo vodo, paziti pa je na njo, da se ne stre, zato je ne ribaj! — Emajlirana posoda se ravno pri snaženju najraje pokvari, če strgaš z nožem po njej. Raniš ji glazuro in kmalu je taka posoda zanič, celo kvarljiva, ker odlučena glazura lahko povzroči vnetje slepega črevesa, ako jo kdo med jedjo zavžije. — Orodje iz bakra in medi osnažiš s kisom in soljo. Vitrolin je posebno sredstvo za to snaženje, pa je drago. — Nože in vilice kot tudi vse drugo orodje, ki ima ročaje, se mora tako zmivati, da ne teče voda na ročaj, zato se ne sme kar v posodo za zmivanje vse skupaj vreči, pač pa je to orodje snažiti posebej. — Kozarce umivaj v topli vodi in jih takoj na suho obriši. Če jih boš samo zmila in poveznila, ne bodo svetli. (Dalje sledi.)

*

Ali naj molzem kravo dvakrat ali trikrat na dan? Na vsak način se potruđi, da molžeš trikrat na dan. To pa zaradi tega, ker se z večkratno molžo doseže, da se vime razvije in so zato krave bolj mlečne. Tudi se s tem izogneš nevarnosti, da se mleko zastoji in zapeče v vimenih. Breje krave pa molzi po dvakrat na dan.

Ne premenjaj takoj in popolnoma suhe krme z zeleno! Če tudi imaš malo suhe krme, ne pozabi je mešati med zeleno, ker sicer ti živina oboli, ako boš naenkrat zamenjala v celoti suho krmo za zeleno!

Kako preženem krta v vrtu? Krta je sicer koristna žival, toda v svojem vrtu ga pa le nimaš rada, to vem. Zato mu v krtine in luknje nastavi cunj, ki si jih omočila s petrolejem, tega krt ne more vohati in se raje izseli.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 13. maja 1932 je bilo pripeljanih 296 svinj in ena koza. Cene so bile sledeče: Mladji prašiči 5 do 6 tednov stari komad 75 do 80 Din; 7 do 9 tednov 90 do 120 Din; 3 do 4 mesece 150 do 250 Din; 5 do 7 mesecev 300 do 350 Din; 8 do 10 mesecev stari 400 do 450 Din; eno leto stari 500 do 750 Din. 1 kg žive teže so prodajali 5 do 6.50 Din; 1 kg mrtve teže po 8.50 do 9 Din. Koze komad po 130 Din. Prodanih je bilo 180 svinj in ena koza.

Mariborski živalski sejem v torek dne 10. maja. Prignanih je bilo 9 konj, 13 bikov, 119 volov, 254 krav in 15 telet; skupaj 450 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 3.75 do 4.25; poldebili voli Din 3 do 3.50; plemenski voli Din 2 do 3; biki za klanje Din 3 do 4; klavne krave debele Din 2.25 do 4; plemenske krave Din 2 do 2.25; krave za klobasarje Din 1.25 do 1.75; mlada živina Din 3.50 do 5; teleta Din 5 do 6; prodanih je bilo 190 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 6 do 12; meso od bikov, krav in telic Din 4 do 6; telečje meso I. vrste Din 10 do 12; telečje meso II. vrste Din 6 do 8; svinjsko meso sveže Din 8 do 16.

Tiger pod pisalno mizo.

V Ganjam okrožju v angleški Indiji raztrgajo tigri in pantri letno najmanj 400 oseb. Domačini po teh džunglah so uverjeni, da živi duša raztrganega dalje v telesu tigra ali pantra. Zver ustreliti, pomeni v očeh Indijcev toliko, kakor zakriviti drugič smrt sorodnika ali znanca. Sorodniki onega Indijca, ki je postal žrtev zveri, sporočijo šele dolgo po nesreči krvavi slučaj. Nobeden od domačinov pa noče pokazati belemu človeku kraja, kjer se je odigrala žalostna igra, da bi ne šel in ustrelil živalskega kroloka.

Očividec, ki je preživel 10 let v indijskih džunglah kot predstojnik gozdarske uprave, je objavil pred kratkim tale doživljaj s kraljem džungle — tigrom.

»Dospel sem s tovarišem v Iskagundum, kjer je dvosobno uradno poslopje iz ilovice in pokrito s slamo. V teh neznošno vročih krajih je mogoče pregledovati uradne knjige le od zjutrajnega svita do poldne in na večer. Med opoldanskimi urami se poskrijejo celo domačini pred vročino.

Drugega dne proti večeru, ko sem se mudil v omenjenem kraju, je nastala nevihta, ki je onemogočila vsako delo

zunaj na prostem. Zgodaj je legla tema na zemljo, s tovarišem sva se potegnila vsak v svojo sobo, da bi pregledovala uradne zapiske ob svitu petrolejke. Moja pisalna miza je bila blizu vrat. Zato pljen v delo, sem naenkrat začutil v nosu oster vzduh. Ko pogledam proti vratom, mi je zastalo skoro srce od groze. Velikanski tiger je bil od mene oddaljen komaj za laket.

Vsaka sekunda je bila zame za celo življenje odločujočega pomena. Bilo mi je pri srcu kakor miški, katera ne more uteči mački. Z obupno naglico sem se pognal skozi odprta vrata, jih še zaklenil, nato sem se zgrudil od prestane strahu. Tri metre proč v drugi sobi je delal mirno pri pisalni mizi moj tovariš. Toliko sem si le opomogel, da sem obvestil o groznem obisku prijatelja, ki je sklical služinčad in gozdarje.

Kaj je bilo storiti? Tudi najbolj drzen lovec na tigre bi se ne upal postaviti razjarjeni zveri v bran v ozki sobi. Zabarikadirali so okna ter vrata in nato odprli duri le toliko, da je lahko gozdar vsaj nekoliko polukal skozi odprtino v sobo, v kateri je še vedno brlela svetiljka. Šele po skrbnem ogledovanju je zapazil, da leži tiger mirno pod pisalno mizo in maha jezno z repom. Nato smo zaklenili vrata, izrezali v nje luknjo in skozi to je oddal gozdar strel v zver. Komaj se je razblinil pok, je odmevalo iz sobe nepopisno premetavanje mize, omar, stolov in sploh cele opreme. Petrolejka je padla na tla in ugasnila brez eksplozije.

Po kakih desetih minutah pa je postalo v sobi vse zopet tiho. Odprli smo previdno nekoliko vrata, a nismo videli ničesar, ker je bilo temno kakor v rogu. V očigled težko ranjenemu tigru vrata čisto odpreti, bi bila blaznost in gotova smrt. Sklenili smo, da bomo pogledali v sobo skozi luknjo, katero bomo napravili skozi strop. Načrt smo tudi izvedli. Skozi odprtino na stropu smo spustili v izbo gorečo leščebko in ob svitu smo videli, da leži v kotu tiger nepremično. Radi previdnosti je oddal

gozdar še en strel in šele nato so se upali nekateri možje v sobo.

Preiskali smo ubito zver, bila je tigra, in dognali, da je bila pred dnevi žeranjena od strela v trebuh, kjer je že bilo vse zgnojeno in bi bila vsaka druga žival že davno poginila. Omamljena od notranjih bolečin je poiskala tigra zatočišče pred nevihto. Njene bolečine so morale biti tako silovite, da se ni zbrala niti luči, ampak si je le hotela poiskati prostor, kjer bi bila poginila na suhem.»

Selnica ob Dravi. Oživila je zopet narava. Toplo spomladansko solnce ograva sleherno bilko, ki mu vrača hvaležno s proti nebu se dvigajočo glavico. In z življenjem narave je oživelo in se prebudilo iz spanja tudi življenje naše »Čitalnice«. Napolnjuje se zopet društvena dvorana z mladino polno moči in nad. Prvi in glavni znak dela je, da zopet redno posluje knjižnica vsako nedeljo in praznik po pozni sv. maši. Nabavila si je precejšnje število novih knjig, ki so izšle v raznih zbirkah. Zato prav vljudno vabimo vse prijatelje dobre knjige, da segajo v obilnem številu po njih! Izobrazimo si srce in um! Da bo življenje »Čitalnice« res slično življenju narave spomladi, vsak dan lepše in bogatejše, naj bo tudi mladina »Čitalnice« vedno bolj in bolj plemenita! Na praznik sv. Rešnjega Telesa popoldne priredi »Čitalnica« našim dobrim mamicam »Materinski dan«. Na sporedu bodo deklamacije, slavnostni govor č. g. Fr. Kolenca, tajnika K. A. iz Maribora, in krasna igra s petjem v štirih dejanjih »Dve materi«. — Pridite vsi, da izkažemo hvaležnost svojim mamicam; posebno ste vabljene mamice, da vidite, kako vas ljubimo! Vstopnina 4, 2 in 1 Din.

»Slovenski Gospodar« stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrletno 9 Din.

Mož z 260 nevestami.

Višek glede separativnosti z ženitvami je dosegel ameriški zavarovalni agent Emanuel Tuma, ki je bil zadnje dni aretiran v okolici moravskega mesta Brno. Zaprti je pričel v 60 listih oglase, da išče nevesto. Izdaljal se je za inženerja in višjega uradnika. Na objavljene oglase je prejel 260 ženitvenih ponudb. Med ponudnicami so bile tudi poročene žene, ki so se že ukvarjale z načrti ločitve in ponovne možitve. Ko je obiskal Tuma zopet eno od svojih »nevest«, ga je zadela usoda. Nevesta mu je že bila posodila 10.000 čehoslovaških kron. Ker pa je že bil Tuma v okraju ome-

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

21

(Dalje.)

Nič boljša nego po drugod je bila posmrtna usoda na kugi pomrlih v spodnjih krajih. Grajska oblast in ljudje so se tolažili v mesecih grozne kužne košnje, da bodo že pozneje prenesli kosti nesrečnih žrtev v blagoslovljeno zemljo. Marsikaj se v nevarnosti ter stiski obljudi, na kar pozneje človek tako rad pozabi. Za kosti kužnih mrličev se ni nikdo zmenil. Veliko je bilo, če se je orač na njivi ognil groba s plugom, navadno pa so orali kar po stari navadi. Izorane kosti so zložili kje ob robu njive, da so strašile po dnevi in posebno še v nočeh. Ema je komaj pregovorila škofove oskrbnike, da so razpisali nagrade v denarju in vinu vsem onim, ki bodo po poljih zbrane človeške kosti lepo prepejli na pokopališča, kjer bodo blagoslovljene in pokopane v skupne grobove. Denar in vi-

no sta vlekla in le na ta način so prišli na kugi pomrli tudi do počitka v blagoslovljeni zemlji.

Mnogokje ob Sotli naletimo na skupino njiv, ki se imenujejo »grobšček« ali »groblje«. Na grobljah pravijo polju od vasi Dolnja Buča do gozdčička pred župno cerkvijo Sv. Petra na Bučah. Tukaj sta izkopala kosti okužencev z drugimi pomagači doljnobučka kmeta Kostajšek in stari Gnus. Gnus se je bil naluckal ob tej priliki grajskega vina. Vsled starosti in preobilne pijače ga je zadela pri pogrebnem opravilu kap, da je padel mrtev po mrliških okostjih. Ljudje so zavpili prestrašeni na ves glas in odbežali v trdni veri, da je oplazila kuga starca. Ob robu njive je bila kravja vprega, s katero so odvažali kosti na Buče na pokopališče. Nikdo se ni več zmenil za mrtvega Gnusa, ne za od gladu mukajoči kravi v jarmu. Živali sta odveleli zavrti voz v gozdčič, zadeli ob drevo in poginili od gladu. Bolj ko sta mukali kravi od gladu bolj je bilo celo okolico strah, da drvi v kraj kuga, na katero so bili ljudje jedva nekoliko pozabili in si opomogli od neizprosne morije. Šele po celih tednih za opisanim dogodkom,